

50

LETNICO
obhaja letos
"Amerikanski
Slovenec"

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Besed: Za vero in narod — za pravičnost in pravico — za bojo za smagel

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGU; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKO ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

STEV. (NO.) 163.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 23. AVGUSTA — SATURDAY, AUGUST 23, 1941

LETNIK (VOL.) L

"Boj do smrti! Leningrada ne damo fašističnim roparjem!"

Tako zapoveduje maršal Voršilov. — Leningrad je v nevarnosti. — Angleži se boje, da pride do splošnega umika. — Angleška javnost sili vlado v akcijo. — Nemški napadi morajo prej ali slej pojenjati, ker bo zmanjkalo olja in materiala.

Moskva, Rusija. — Sovjetska vlada se je baje odločila braniti Leningrad do zadnje zmožnosti. Vojni komisar maršal Voršilov je izdal osebni apel na prebivalce Leningrada, ki se glasi:

"Leningrad je zibelka proletarske revolucije in mogočno industrijsko središče. Se nikoli ni bilo in nikoli ne bo v rokah sovražnika. Ne damo ga fašističnim roparjem!

"V Leningradu bomo sestavili nove oddelke ljudske armade, ki bodo branili Leningrad. Dajmo našim Leningradčanom naše najboljše tovariše, najbolj hrabre delavce, zaposeljalce in izobražence. Ljudje se morajo naučiti kako ravnati s puškami, strojnimi, granatami, itd. Z eno, vzpodbudite vaše moze in brate, da bodo vršili pogumna dejanja".

Apel zaključuje z vzklikom: "Boj do smrti!"

Ruske oblasti so dobile namigljaj, da znajo Nemci uporabiti proti njim celo strupene pline.

Nemška poročila pa napovedujejo, da ako bodo Rusi skušali braniti Leningrad, tedaj bo to mesto zadela enaka usoda, kakor je Varšavo. Razbit bo in porušen.

O ukrajinski fronti poročajo Nemci, da zadajajo ruskim umikajočim se četam po morju velike zgube. Istotako trdijo Nemci o velikih ruskih zgubah v sredi med Kijevem in Smolenskom. Pravijo, da je bilo v sredi poraženih in večji del uničenih do 25 nemških divizij. Nemci poročajo, da so njihove čete zelo napredovale na obeh straneh pripetskega močvirja.

London, Anglija. — Poznavaajo nemško sistematično vojskovanje, se Angleži bojijo, da Rusi ne bodo mogli zaustaviti nemških ofenziv. Nevarnost proti ruski fronti kar na sedmih točkah, kjer je prebita Stalinova linija in vsaki izmed teh osti se lahko posreči, da prodre globoko v rusko ozemlje in se po nemški metodi potem razcepi skušajo napasti sovražnika za hrbtom in mu preprečiti umik.

Moskva, sovjetska prestolnica doslej še ni bila na debelo in v širšem obsegu bombardirana. Mesto je zelo zavarovano z antizračnimi baterijami, ki so že mnogokrat razgnale in pognale v beg nemška letala.

Vešč proučevalcev evropskih zadev W. Fodor, izraža upanje, da mora vsak čas Nemčiji začeti primanjkevati olja. Svojo izjavo utemeljuje na statistične podatke oljne produkcije. V zadnjem letu je Nemčija porabila do 86 milijonov sodov olja. Sama ga je morala imeti le komaj kakih 51 milijonov sodov. Je morala previšek dobiti iz Norveške, Fran.

(Dalje na 4. strani)

SVET V
PAR BESEDAH

— Vichy, Francija. — Iz Pariza je došla vest, da so nemške okupacijske oblasti včeraj pozaprle nadaljnih 6000 nezadovoljnežev. Pogon se je vršil zlasti v delavskih četrtih v Parizu.

— Chungking, Kitajska. — Cangašekova nacionalistična vlada je včeraj prekinila vsako zvezo z dansko vlado v okupirani Danski iz razloga, ker je ta priznala Manchouku.

— New York, N. Y. — Iz verodostojnih krogov se poroča, da se Nemci pripravljajo, da zasedejo Dakar v francoski zapadni Afriki. Baje je prišlo v Dakar že več sto Nemcev v civilu.

— London, Anglija. — Tu so prejeli radio vest, da je ruski general Budenny dal razstreliti velike zaporne jezove na reki Dneiper. Ti jezovi so stali Rusijo biljone.

— Ankara, Turčija. — Poročajo se, da so dospela v Bulgarijo dve nemške oklopne divizije, ki so postavljene na turško mejo. Najbrže bodo Nemci udarili na Dardanele. Turčija je v strahu.

— Rim, Italija. — Fašistične oblasti poročajo, da so Italijani potopili včeraj neko 10 tisoč tonsko angleško tovorno ladjo v sredozemskem morju. Obenem priznavajo napad angleških letal na Sicilijo.

— Springfield, Illinois. — Illinoiski guverner Dwight Green, je objavil 6. septembra za "Jugoslovanski dan svobode" v državi Illinois. To odredbo utemeljuje na to, da je v Illinoisu veliko število državljanov jugoslovanske krvi.

— Šanghaj, Kitajska. — Japonski krogi se kažejo izredno sovražne napram ameriškim podanikom v tej okolici, katerih je okrog 1.700. Delajo jim vse vrste zapreke, kjerkoli morejo.

— Belfast, Irski. — V severni Irski, v Belfast Falls, v tekstilnem okrožju je nastal ogromen požar. Dve tovarni sta uničeni. Škoda je velika.

— Berlin, Nemčija. — Javljajo se, da so Italijani rano včeraj jutro zasedli Dubrovnik in druga dalmatinska pristanišča radi nemirov. Italijane je pozval baje poglavnik Pavelič, ki ni mogel upostaviti miru v Hrvatski.

— New York, N. Y. — Profesorski zbor je včeraj priporočil v newyorškemu kolegiju, da naj odpusti iz službe profesorja Walter S. Neffa, ki je poučeval psihologijo. Vzrok je naveden, da se je udeleževal komunističnih aktivnosti.

— Joliet, Ill. — Iz državne jetnišnice je pobežnil včeraj 69 letni John Miller. To je prvi

(Dalje na 4. strani)

PROGLAS

Slovenskih Ministrov v Kraljevski Jugoslovanski vladi, namenjen:

VSEM SLOVENCEM

V usodnem času, ko se lomi zgodovina narodov, ko se bori človeštvo za novo razdelitev oblasti in nov red, pozivamo Slovence, da mislijo le eno: kako bi vse storili in žrtvovali, kar moremo, za svobodo vse slovenske zemlje v združeni državi jugoslovanskih narodov.

Dne 14. decembra 1940 je umrl naš veliki voditelj dr. Anton Korošec. Kakor je s svojo smrtjo l. 1912 dr. Janez Evangelist Krek označil uspešen zaključek prve slovenske borbe za narodno svobodo, tako je g. dr. Anton Korošec zaključil dobo uveljavljanja Slovencev v prvi dobi državnega življenja kraljevine Jugoslavije.

Na dan pogreba dr. Korošeca smo soglasno izvolili za njegovega naslednika g. dr. Kulovca Frana. Po večnih načrtih se je zgodilo, da je dr. Kulovec osebno doprinesel največjo žrtev takoj pri prvem sovražnem napadu na našo domovino. Ena prvih bomb, ki so padle na Beograd, je zadela predsednika dr. Kulovca, ko je čakal voz, da gre opraviti sv. mašo, in ga raztrgala.

Za to se je vlada izpopolnila tako, da je dobil g. dr. Miha Krek ministristvo za zgradbe, kot minister brez portfelja pa je vstopil v vlado bivši minister g. Franc Snoj.

Ko je bilo že čisto gotovo, da bo Nemčija napadla, sta bila s posebnimi pooblastili od vodstva poslana v inozemstvo ravnatelj Zadržne zveze in bivši narodni poslanec g. Franc Gabrovšek ter tudi urednik "Slovenca" g. dr. Alojzij Kuhar.

Tako so razmere nanesele, da smo podpisani prevzeli začasno vodstvo borbe za slovensko svobodo. V tej lastnosti in dolžnosti tudi pišemo vsem Slovincem v stari domovini, in izven, ki so v izseljenstvu kjerkoli po širnem svetu.

Poglejmo najprej dogodke. Jugoslavija je bila država miru. Vsa njena prizadevanja, odkar se je začela nova vojna v Evropi, so bila posvečena ohranitvi dobrih, rednih in mirnih odnosov z vsemi sosedi. Slovinci smo v tej mirovni politiki najaktivnejše sodelovali.

Izenada, zahrbitno in nelojalno, brez razloga, brez napovedi, so bila ta mirovna prizadevanja uničena, ko sta Nemčija in Italija dne 6. aprila 1941 zjutraj napadli Jugoslavijo naenkrat z vsemi vrstami orožja na suhem, na morju in s zraka. Isti dan so bila bombardirana mnoga jugoslovanska mesta, posebno hudo pa Beograd, ki je bil v prvih treh dneh porušen. Slovenija je bila napadena na vseh mejah tako z nemške, kakor z italijanske strani.

Že prve dni so bili uničeni najbolj važni vojaški objekti v vsej državi. Motorizirane kolone težkih oklopnih sovražnih ednic so napravile globoke zareze v sredino države. Po Jugoslaviji so padle na to še Madžarska in Bolgarija, tako da je bila popol-

nama obkoljena. Nesorazmerna borba je bila v enem tednu končana, ker so toliki premoči Jugoslavija ni mogla zoperstaviti, pričakovana pomoč pa ni imela dovolj časa, da bi bila mogla priti.

Povdarjamo, da so se Slovenci v teh težkih urah pokazali za najbolj disciplinirane in najbolj požrtvovalne državljane in odlične vojsake. Naši polki so vztrajali do konca. Slovenski Maribor sovražniku večkrat iztrgali iz rok. Nikjer ni na Slovenskem sovražnik mogel napredovati vse dotlej, dokler ni bil zaukazan splošen umik naših čet, ko je namreč sovražnik prišel za hrbet. Pa tudi drugod po vsej državi so v vseh vrstah orožja slovenski častniki in vojniki postavili celega moža.

S zadnjimi možnimi sredstvi je odšel v inozemstvo Nj. Vel. Kralj in jugoslovanska vlada z njim. Pri njima se nahaja tudi podpisana slovenska delegacija, da na strani združenih demokracij storimo, kar moremo za zmago pravice in za našo svobodo, ter da organiziramo slovenske sile.

Prepričani smo do dna duše, da bo pravična stvar zmagala. Vstrajati hočemo do konca z Anglijo in njenimi zavezniki in se boriti do zadnjega proti zgodovinskim stoletnim sovražnikom slovenstva in slovanstva, namreč proti Nemcem, Italijanom in Madžarom.

Naš cilj in program je: Osvoboditi in združiti vse ozemlje, vse pokrajine in kraje, kjer strnjeno prebiva slovenski narod. Državne meje Italije, Nemčije in Madžarske nas več ne ločijo. Slovenska narodna družina zahteva in se vsa bori za svojo naravno, osnovno, človeško in narodno pravico, namreč za popolno svobodo vsega slovenskega ozemlja.

Tržno smo prepričani, da bomo svobodo dosegli in jo mogli trajno ohraniti samo v skupnosti z drugimi slovanskimi brati, zlasti s Hrvati in Srbi, s katerimi nas veže 20 let skupne usode, ki je posvečena s krvjo našega voditelja dr. Kulovca in s žrtvami najboljših sinov vseh treh jugoslovanskih narodov. Samo združeni bomo mogli zopet organizirati primerno veliko in močno, notranje pravilno urejeno narodno državo, ki bo dala tudi slovenskemu narodu svoboden razmah narodnega, kulturnega in gospodarskega življenja.

Po trpljenju in vztrajnem delu bo prišlo naše narodno vstajenje.

ZA ENKRAT VELJAJO SLEDEČA
NAVODILA:

1. Vsi Slovenci, ki žive na od sovražnika zasedenem ozemlju, naj se, v kolikor žele, brez ozira na njihovo dosejanje državljanstvo smatrajo za Jugoslovane in naj se s zaupanjem obračajo na jugoslovanska država.

(Dalje na 4. strani)

Pozdravljeni in dobrodošli!

Ob prihodu in zbiranju spoštovanih glavnih uradnikov(ic) in uglednih zastopnikov(ic) enajste redne konvencije Zapadne Slovanske Zveze iskreno in pristrčno pozdravljamo vse spoštovane in drage gospode med nami in kličemo vsem pristrčno dobrodošli v naši sredi!

Slovenska naselbina Vas sprejema kot brate in sestre z iskrenim upanjem, da se bote med nami počutili domače kot med domačimi začasa Vašega bivanja med nami. V tem bratskem in sesterskem duhu vsem še enkrat prisrčen in iskren slovenski pozdrav in pristrčno dobrodošli med nami!

UREDNIŠTVO "AM. SLOVENCA".

Iz stare domovine

Ker Vatikan priznava vse pravice jugoslovanskega poslanika, je prišel v navzkrižje s fašistično vlado. — Najnovejše vesti iz Jugoslavije. — Druge še ne objavljene vesti iz starega kraja.

Vatikan priznava pravice jugoslovanskega poslanika Rim (preko Berna, Švica), 15. avg. — (JK). — Danes je vaticansko drž. tajništvo izjavilo, da ni likvidiran incident med Vatikanom in laško vlado, ki je pred nedavnim izdala odredbo, po kateri se imej jugoslov. poslanik pri Vatikanu s pooblaščenim osebjem jugoslov. poslanštva pri Vatikanu vred iztirati z laškega ozemlja. S tem svojim stališčem vztraja Vatikan kot suverena država, ki je bila ustanovljena in priznana tudi od Italije z Lateranskim dogovorom, krepko pri svoji pravici do tega, da priznava kateregakoli državne zastopnika tuje države, ki je pri njej akreditiran. Po istem dogovoru je Italija obvezana dovoliti takšnim diplomatom pri Vatikanu kakor tudi pripravljenemu diplomat. osebju docela svobodno gibanje in bivanje na laškem ozemlju (torej v Rimu) in še posebej svobodo gibanja v Vatikan in iz njega.

Ker ne mara, da bi imel Vatikan kake incidente in preglavice radi njega, se je jugoslov. poslanik pri Vatikanu g. dr. Niko Mirošević že sredi julija preselil v Vatikan, in sicer v poslopje Santa Maria, koder misli ostati do konca vojne. Ali radi pomanjkanja stanovanj v Vatikanu je drugo jugoslov. diplomat. osebje še dalje stanovalo v Rimu. Dne 28. julija je laška vlada odredila, da se mora segnati z laškega ozemlja jugoslov. poslanik s celokupnim osebjem jugoslov. poslanštva pri Vatikanu vred. Za vzrok temu se navaja dozdnevna politična propaganda, ki jo je baje počel prvi svetnik jugoslov. poslanštva pri Vatikanu, profesor bogoslovja in rimskokatoliški duhovnik dr. Niko Moskatelo, ki je tudi še dalje stanoval v Rimu. V resnici je ta laška odredba sledila šele potem, ko je Vatikan odklonil službeno odjenco "poslaniku" odvisne Hrvške v Rimu dr. Stjepu Periču.

Jugoslovansko diplomatsko osebje je pripravljeno se preseliti v Vatikan in stanovati tamkaj, toda Vatikan sam, pa ne mara popustiti Italiji ter zahteva, da se osebju dovoli svobodno bivanje in kretanje na laškem ozemlju. Laška vlada preti, da bo siloma izvedla svojo izgonsko naredbo, če se Vatikan in jugoslovanski diplomatje zlepa ne pokorijo.

Zagrebski kruh je slab, še slabši pa v Dalmaciji. Zagrebski kruh obstoji iz ene tretjine pšenične moke in dveh tretjin koruzne in ržene moke. Prodaja se pa 4.50 Din za 80 dekagramov. — V Dalmaciji je pa še slabše. Tako

na primer stane v Dubrovniku, Splitu, Omišu, Makarski in Šibeniku kilogram kruha šest dinarjev. Kruh je pa zmesen po večini skoro iz same koruzne moke.

Mesece brez kruha. Otoki Korčula, Mljet, Hvar in Brač, so brez kruha že odkar so bili zasedeni po italijanskih fašistih.

Največje pomanjkanje hrane. Kotor in Cetinje so najbolj prizadeti glede hrane. Tam se kruha v največ primerih sploh ne dobi. Po vsej Črni gori in Hercegovini, ženske in otroci brskajo in kopljejo za raznovrstnimi koreninicami, da se z njimi preživljajo. V teh krajih tudi skoro ni opaziti moških prebivalcev, kateri so bili po večini s silo odpeljani v koncentracijska taborišča, ali pa na težko delo v Nemčijo in Italijo. Drugi so bili pomorjeni, mnogi se pa klatijo po hribih in se zbirajo kot četniki, da v skupinah ali posamezno stikajo za sovražnimi vpadniki, da se nad njimi mašujejo za sorodnike, ki so jim jih ti vpadniki pomorili in pregnali.

Obsojen za cerkveni rop. Jože K., mlad trgovski sotrudnik po poklicu, je prišel pred sodnike ljubljanskega senata prav elegantno oblečen. Letos v začetku januarja je bil namreč vlomil v nabiralnik župne cerkve v Cerkljah pri Kranju in ga izpraznil. Ne dolgo potem je poskusil izprazniti nabiralnik v cerkvi na Jesenicah, a je bil zasačen in izročen orožnikom. Pred sodniki je vse lepo priznal in obžaloval čes, da je to napravil v stiski zatrdjeval sodnikom, da bo vse poravnal, ko dobi denar. Zaradi takih tatvin je Jože že enkrat odsedel dve leti kazni, sedaj so mu pa sodniki prisodili sedem mesecev.

Beg iz življenja. Dvaintridesetletna Marija Pukl iz Maribora, je zavžila v samomorilnem namenu večjo količino lizola. Takoj so jo bili odpeljali v bolnišnico, kjer so si zdravniki prizadevali da bi jo rešili, toda so bila vsa prizadevanja zaman in je Puklova v strašnih bolečinah izdihnila.

Otrok zanetil požar. V Kicarju je izbrulni ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Josipa Šica. Ogenj se je kaj kmalu razširil tudi na stanovanjsko hišo. Tako sta obe poslopji zgoreli do tal in ima posestnik Šic veliko škodo. Preiskava je dognala, da je požar zanetil domači sin Janček, ki se je v skednju igral z vžgalicami.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the oldest Slovene newspaper in America. Established 1891.

Ishaja vsak dan razen nedelj, ponedeljtor in danove po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Edinost Publishing Co.

Edinost Publishing Co.

1849 W. Cermak Rd., Chicago

1849 W. Cermak Rd., Chicago

Subscription rates table with columns for 'Za celo leto' and 'Za pol leta'.

Dopolni važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred danom, ko izide list.

Registered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

P. Bernard Ambrožič OFM.

Jeremija na razvalinah

5. NA ČIGAVI STRANI BO ZMAGA?

Ne pričakujte, da bom začel prerokovati. Nisem zapisal zgornjega podnaslova za to, da bi se spustil v dokazovanje, na kateri plati bo zmaga.

Podnaslov nad tem člankom pa pomeni, da si mislim tole. Marsikdo, ki bo bral te moje članke, bo dejal in se vprašal: Vse to bi utegnilo imeti pomen, če bi vedeli, da bo končna zmaga taka kot si jo želimo.

Seveda bi takim lahko odgovorili tisti, ki poudarjajo: Pravica MORA zmagati. Toda tudi takih bi ne manjkalo, ki bi se oglašali z nekoliko izpremenjeno Pilatovo besedo: Kaj je pravica...?

Rojaki, za vse to ne gre. Nikjer ni zapisano, z neznotnimi črkami, da bo zmaga na naši strani. Se manj je zapisano, kdaj bo zmaga, naj že pripade temu ali onemu. Kajne, če bi vedeli, da bo čez dva meseca Hitler že v mišji luknji in da bosta začeli Anglija in Amerika 22. oktobra vračevati narodom, kar jim je ugrabil Hitler — o, potem ja! Potem bi mi že šli na delo, pripravili bi se za pomoč domovini, da bi vsaj tiste nakrmlili, ki do takrat še ne bodo umrli, pa tudi na narodno predstavništvo bi mislili, saj potem bi vsaj vedeli, da bo imelo kaj posla.

Ker je pa tako, kakor je, ker nihče ne ve, če bi naši dolarji pripomogli našim ljudem in če bi kako drugo naše podjetje imelo kak pomen... Tako je pa torej bolje, da se ne vtikamo...

Veste kaj? Kdor se loti kakega dela samo v takem slučaju in samo pod takim pogojem, da uspeh mora priti in sicer z vso gotovostjo, tak človek je neke vrste oportunist. Sebičnež. Hlasta po uspehih, neposrednih uspehih, ali se pa ne bo ganil. Taki ljudje so kramarji. Dolejš se nisem slišal, da bi bil kdo ponosen na tak titelj. Upam, da ni še VES naš narod v Ameriki padel tako globoko, da bi se začel ponašati z imenom: Kramarji...

So reči v življenju človeka in narodov, ki so daleč, ki so visoko, ki so dosegljive šele preko trnja in mučeništva, preko smrti in grobov. Vseeno so tako lepe in vzvišene, da je že pot do njih lepa, pa magari s krvjo poškopljena. Če bi to ne bilo res, črtajmo iz vseh slovarjev in vrzimo iz vseh jezikov besedo — ideal!

Vrnimo se nazaj na trdna tla. Kar sem hotel povedati, bo postalo razumljivo iz nekaj primerov.

Skoraj leto in pol je tega, ko sem gori na severu provincije Ontario prisostvoval narodnemu shodu Ukrajincev. Povedali so, da so se organizirali za osamosvojitve svoje domovine Ukrajine. Poslušal sem ves zavzet navdušene govore predstavnikov naroda, ki jih je bil NAROD sam poveril, da potujejo od naselbine do naselbine in prirejajo shode. Pogledoval sem na mape, ki so jo kazali in razlagali, pod kolikimi tujimi jarmi ječijo njihovi rojaki. Čudil sem se, kako so z omalovažujočo gesto šli preko Stalina in Hitlerja, ki sta imela in še imata največje število Ukrajincev pod seboj, kako so naštevati še druge države: Romunijo, Mažarsko, Litvo... da bodo morale dati nazaj Ukrajince, kadar pride čas za to... Strmel sem nad navdušenjem naroda, ki je ploskal in se zraven solzil, ob koncu pa delil desetake dolarjev brez vprašanja, če se bodo vse tiste lepe reči zgodile že jutri, ali morda šele drugi teden...

Takrat sem razumel misli našega p. Zakrajseka, ki je prišel tik pred začetkom sedanje morije v Ameriko pripravljat tla za povrnitev Primorja Jugoslaviji. In še marsikaj sem takrat razumel.

V Prešernu beremo o nekem junaku, ki je šel "boj bojuvat brez upa zmage". Pa je šel. Vedel je, da je to njegov poklic. In se ni bal velike verjetnosti, da bo padel. Ze sama pot do zmage, pa še tako trnjeva in malo obetajoča, se mu je zdela lepa.

Ukrajincem se tiste dni ni kazala niti ena iskrica, ki

bi oznanjala skorajšnje uresničenje nad in želja. Tudi danes — saj vidite, kako je. Vseeno delajo in organizirajo in — upajo! Upajo tako trdno, da iz tega upanja prihaja tudi vera.

Pojdimo bliže, pojdimo v naše kraje in med naše ljudi! Dnevni listi nam te dni poročajo o Srbih. Tisoči plačajo z življenjem za sijajno delo Četnikov. Recite kar hočete o teh Četnikih, eno pa dokazujejo — srbski narod ima KRI in ker ima kri, ima tudi žilavost. Dobro vedo Srbi, da ne bo še jutri, ko pride svoboda, to pa tudi vedo, da Hitlerjanstvo ne more ostati za vedno.

In podobno z drugimi narodi tam za morjem. Z mučeništvom in lastno krvjo so na delu, da bo nekoč drugače na svetu, kadarkoli že!

Mi naj se pa zadovoljimo s tem, da pravimo: Kaj bo pa pomagalo?

In ko beremo pozive na finančno pomoč — ko je pač to vse, kar imamo: Organizacijo za finančno pomoč — naj se zadovoljimo s tem, da pravimo: Saj ne morete nikamor poslati, ne spleča se pobirati... Kadar se bo odprlo, bomo že dali...

Na videz opravičen izgovor, pa le na videz! Izgovor, ki razkriva dejstvo, da se ljudem ne ljubi dati! In komur se ne ljubi dati sedaj, se mu tudi v prihodnje ne bo. "Takrat" bo njegov denar že kdo ve kje. In če ga bo še imel, kdo nam je porok, da ne bo "takrat" tistega denarja "sam zase nujno potreboval"?

Naj vsak pogleda nekoliko sam vase in samega sebe opazuje. Odkril bo čudne reči. Pa je križ, ker tega nismo vajeni. Potem se pa lovimo za izgovori in izvijanji, ki jih nabiramo zunaj sebe, ki so že iz kdo ve katere roke prišli do nas in našli v naši "gostoljubni" dušici prijazen sprejem.

Hitler, ali boš moral res še veliko bolj razsajati in razbijati, preden nas boš zbudil — če ne bomo celo tudi takrat samo debelo gledali, ko bo padalo po naših lastnih hrbtih...?!

(Dalje prih.)

Opomba uredništva: Pripominjamo, da so bili ti članki pisani in poslani na uredništvo prve dni v avgustu. Mi jih priobčujemo neizpremenjene, čeprav bo morda pisec istih, danes eno ali drugo stvar drugače gledal, kakor takrat, ko je pisal. Objavljenje se je zakasnilo radi tehničnih razlogov uredništva, ki je obloženo te dni z raznovrstnim gradivom.

DOMOVINA KLIČE NA POMOČ!

Sheboygan, Wis.

Kdo ti je na svetu več kot tvoja rodna mati, tvoj krušni oče, tvoj krvni brat in sestra? O, kako radi se nešteto krat in čb vsaki priliki spominjamo z ljubeznijo v svojih sreih do njih. Vsaj tako je bilo še večeraj. Toda danes? Ali se danes še spominjate? Ali se spominjate, ko si se poslavljaj od njih, od svojih dragih, ko si zapuščaj svojo rojstno grudo, na kateri je tekla tvoja zibelka? Mar nisi takrat čutil tesnobo v svojem sreju, mar nisi čutil boleš in skrb v sreih tvojih dragih, katera jih je ob tvojem slovesu trla in mučila radi tebe, ki si odhajal v tuji svet, da Bog ve kam in kod? Mar jim nisi ob slovesu svečanost obljubil, da ne boš nikdar pozabil na nje in celo, da jim boš vedno stal ob strani po danih razmerah?

Čas hitro mineva in leta z naglico teko. Sedaj, ko si se do dobra ustanovil v novi domovini, morda za vedno, sedaj, ko si postal svoj gospodar, lastni oče in mati, je mogoče, da se je tvoje srce ohladilo in objube do tistih, ki so ti bili še večeraj najljubši in najdražji,

so splaknele.

Čas hitro mineva, pravim, a s časom se tudi razmere preoblikujejo hitro. Ti, ki danes živiš na svobodni zemlji, na kateri ne nosiš težkih okov, kateremu se ne zajeda žgoči bič v tvoje lastno meso, ti, kateri ne čutiš vojnih grozot in lakote, mar moreš ostati tudi danes hladen in brezbržen namram onim, ki so ti bili še večeraj najdražji, do tvojih ljubečih in trpečih, katere si pred leti zapustil onkraj morja? Ne, če si član človeške družbe, če nisi gluhi in slepi, če nisi brezsrčen sebičnež, ne moreš in ne smeš preslušati v nebo vpijoč glas tvojih mučenih, zatiranih in tlačanih, bednih in lačnih krvnih bratov in sester v stari domovini, kateri te prosijo nujne pomoči.

Strašne grozote, muke, glad in neznošno trpljenje, je hujše ko smrt. To je največji pekel, katerega si more človek zamisliti. In v tem pecku danes ječi tvoj oče, tvoja mati, tvoj brat, tvoja sestra. V tem pecku ječi tvoja mila domovija, kjer ti je rastle up in nada, kjer si se razvijal v človeka — za človeško družbo. In sedaj, ko si dorastel človek, ko gledaš trpljenje, ko slišiš ječanje, ko čutiš

CHICAGO PRIČAKUJE GOSTE

Slovenska naselbina okrog utis. Potem bo razdelitev delegatov po stanovanjih.

V ponedeljek se prične uradna konvencija in poslovni red in program bo sproti naznanjan na konvenciji.

Se enkrat opozarjamo na veliki članski in javni shod v ponedeljek večer v dvorani sv. Stefana. To bo nekaj posebnega. Mr. George Miroslavich, voditelj mladinskega oddelka in drugi glavni uradniki bodo nastopili s svojim programom, ki bo nadvse zanimiv. Pošljite svojo mladino in sami pridite.

V sredo popoldne bo ogled mesta in raznih zanimivosti v Chicagu. Posebni busi bodo goste peljali na razgled.

Ponovno in zadnjič opozarjamo na veliki konvencijni banket, ki bo v sredo večer dne 27. avgusta v šolski dvorani. Navzoči bodo razni ameriški in jugoslovanski odličnjaki.

V četrtek večer bo "Moon Light Sky Trip" s parnikom po jezeru Michigan, kar bo nekaj zabavnega in zanimivega. Vsi ste vaoljeni. Listek stane za osebo samo 75c. in se dobe pri Mr. Jurjovcu v Chicagu in v So. Chicagu pri Mr. Popovichu. Pridi vsak, ki mu mogoče.

Tako. Chicago je pripravljeno in pričakuje drage goste v svojo sredo, ter že v naprej iste iskreno in pristržno pozdravlja. Dobrodošli vsi!

bol domovine, ki ti kliče: sin — človek, pomagaj, pomagaj mi iz groznih pekelnih muk, saj si moj sin, saj si moj brat! Brat, sestra, čuj glas domovine, razprostri roke, odprsi srce in položi mal dar tužni domovini na oltar! Le krutež more ostati nemehčan.

Vsa slovenska podporna društva v Sheboyganu so potomo svojih zastopnikov ustanovila odsek Jugoslovanskega pomožnega odbora, kateri je zakonito in pod administracijo ameriškega Rdečega križa, pooblaščen zbirati prostovoljne prispevke in prid bednim in zaslužnjem Slovcem v Sloveniji. — Odsek Slovenske sekcije JPO v Sheboyganu je imel že tri seje. Prihodnja seja se vrši 28. avgusta v dvorani sv. Cirila in Metoda. Vsak, kdor se zanima za stvar, naj se udeleži seje.

Odsek je na redni julijski seji sklenil, da prične z energično kampanjo po naselbinah za prostovoljne prispevke. Vsa društva, po številu 12, so se prva odzvala apelu s tem, da je vsako prispevalo v ta namen lepo nagrado, katerih skupna vrednost je \$100.00. Te nagrade so se dale na listke, s katerimi se bo odločilo dne 26. oktobra, v že poprej omenjeni dvorani, pred kratko zabavo, katere bodo prispevale v ta namen dobrosrčne sheboyganške ženske. Te nam obetajo, da bodo napravile toliko "Pillow Cases", da se bo oder šil bil pod njimi. In to bo vse brezplačno iz sočutja do trpečih bratov in sester onkraj morja. — Omenjeni listki je krožijo po naselbini in vsak rojak, vsaka rojakinja se naj

zaveda svoje moralne dolžnosti napram zatiranim sirotam v domovini. Vsak, kdor dobi knjižico v roke, se prosi, naj bo toliko zaveden, da ne bo knjižice vračal prazne, temveč da jo obdrži, če bi jo prodati ne mogel. Ravno tako se prosi in pričakuje od naših trgovcev, obrtnikov, profesionalcev in drugih, katerim bo dostavljeno po nekaj knjižic, da iste sprejmejo z zavestjo, da bo njih pomoč velika moralna pomoč, šla izključno našim sirotam in hčeram, kateri danes ginejo in umirajo za našo rodno grudo.

Upravni odbor odseka je sledeči:

Mary Prislard, predsednica; Martin Jelenc, podpredsednik; Johanna Mohar, tajnica; John Udovih, blagajnik.

Vse morebitne pošiljke, denarne prispevke, je nasloviti na blagajnika 1135 Dillingham Ave.

Publikacijski odbor

KER NI ZAVEDNOSTI IN ZANIMANJA...

Barberton, O.

Pri primarnih volitvah, katere so se tukaj vršile dne 12. avgusta, sta kandidirala tudi dva Slovenci in sicer Jacob Shabec in Vincent Presto. Prvi za councilman-at-large in drugi za councilmana v prvi wardi. Dobila nista zadostno število glasov in tako se je zopet enkrat pokazala nemarnost volilcev, ker ako bi bil šel na volišče vsak naš volilec bil vsaj eden izmed teh dveh izvoljen. Da nimamo zastopstva v mestnem odboru je torej le samo naša krivda in nobenega drugega. Toliko včasih

Dogodki

med Sloveni po Ameriki

Na obisku v Chicagu Chicago, Ill. — V sredo popoldne je nas obiskala Miss Catherine Ulehar, iz Gilberta, Minn. v spremstvu Mrs. Blitaver v Chicagu. Ogledale ste si tudi našo tiskarno. — Hvala za prijazen obisk.

Mr. Martin Foys pozdravlja Hills, Wis. — Naš naročnik Mr. Martin Foys, in njegova družina, ki biva na Cermak cesti, se nahaja ta teden na počitnicah in pošilja vsem znanecem in prijateljem svoje pozdrave od lepega idličnega jezera in iz lepe senčne države Wisconsin.

Pomenljiv piknik

Milwaukee, Wis. — Vsa tukajšnja društva KSKJ v Milwaukee in West Allis, prireditelji v nedeljo 24. avgusta na cerkvenem zemljišču na West Allisu velik piknik, v korist našim rojakom v stari domovini. Večina, kar nas je tukaj Slovencev, ima katerega v starem kraju, ki so v resnici potrebni pomoči, zlasti sedaj, ko jih je zadelo tako strašno gorje. Zato ste pa tudi vsi rojaki in rojakinje v Milwaukee in West Allisu naprošeni, da se tega piknika udeležite. Ves čisti dobček pojde za naše uboge trpine v stari domovini. — R. D.

Smrtna kosa na zapadu

Pueblo, Colo. — Po dolgi in mučni bolezni je tu preminula naša dobra faranka Mrs. Margaret Mehle na Taylor Ave. 1280, ki je 45 let živela tukaj. V življenju je rada obiskovala bolnike in kar je mogla storila dobrega. Bodi ji Bog plačnik za vse na onem svetu! Zapusča moža, dva sina, ki sta čba v vojaški službi ter dve hčeri. Bila je članica petih društev, ki so jo spremljala na zadnji poti. Pri podr. Slov. ženske zveze je bila več let blagajničarka. — Pokojna je bila doma od Hrvaškega, fara Pleminitas pri Kolpi. Njeno dekleško ime je bilo Buric. Imela je dolgo let vse naše liste. — Naj se spočije od svojega truda in naj v miru počiva. — Preostalih naše sožalje! — JM.

Ne pozabite na koncert!

Chicago, Ill. — Mr. Geo. Marchan sporoča, da bo letos priredil letni koncert za svojo Jugoslovansko radio uro v nedeljo 26. oktobra in sicer zopet v American Bohemian Hall na 1440 West 18th Street v Chicagu. To naj služi kot prednaznanilo.

govorimo, da naj bi imeli tudi mi več naših ljudi na odgovornem mestu, ali kadar pride pa potreba, da v tem kaj storimo in potrošimo par minut do volilne kočje, pa ostanemo lepo doma.

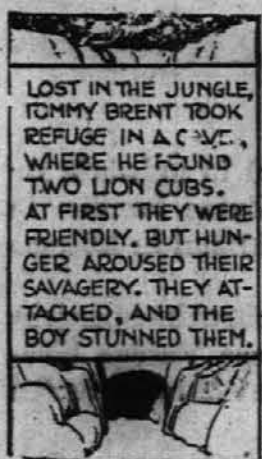
Anton Okoliš, tajnik Amer. Slov. Državlanskega kluba.

SAM PROTI DŽUNGLI

(271)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

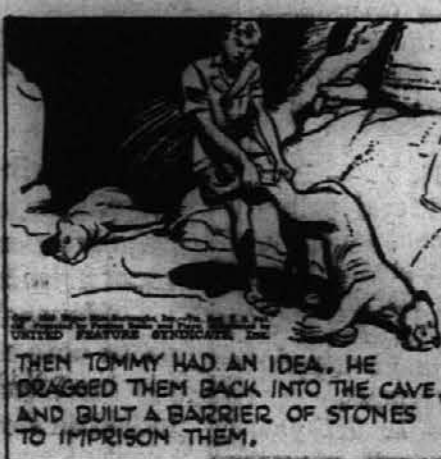
LOST IN THE JUNGLE TOMMY BRENT TOOK REFUGE IN A CAVE, WHERE HE FOUND TWO LION CUBS. AT FIRST THEY WERE FRIENDLY, BUT HUNGER AROUSED THEIR SAVAGERY. THEY ATTACKED, AND THE BOY STUNNED THEM.

AGAIN TOMMY RAISED THE STONE ABOVE THE UNCONSCIOUS CUBS TO FINISH THEM OFF. THEN HE HESITATED.

THE CUBS LOOKED LIKE INNOCENT PUPPIES. HE COULD NOT KILL THEM IN COLD BLOOD. YET — THEY WERE DANGEROUS.

THEN TOMMY HAD AN IDEA. HE DRAGGED THEM BACK INTO THE CAVE, AND BUILT A BARRIER OF STONES TO IMPRISON THEM.

FROM THE CUBS HE WAS SAFE, BUT THE CRIES OF THE GREAT BEASTS OUTSIDE REMINDED HIM THAT HE WAS ENCIRCLED BY DANGERS.

Izgubljen v džungli, se je Tommy Brent zatekel v votlino, kjer je našel dva mlada leva, ki sta bila v začetku tako griznava.

Zopet je Tommy dvignil kamen nad omanjenimi levi, toda roka mu je zastala. — Leva sta izgledala nedolžno kot piščica, da ju nikakor ni mogel ubiti

Kljub temu sta bila nevarna. — Tedaj in je Tommy zavlekel globlje v votlino in začel ozek predeč votline zidavati.

Sedaj je bil varen pred mladiči, toda nočni krik zverin v džungli ga je opominjal, da je obkrožen od nevarnosti.

GOVOR MINISTRA DR. MIHE KREKA

PREDSEDNIKA NARODNEGA VODSTVA IN ZASTOPNIKA SLOVENCEV V JUGOSLOVANSKI VLADI

Washington, 18. avg. 1941. Dopisništvo Centralnega prešbira pri Kraljevskem Poslanstvu v Washingtonu je prejelo sledeči tekst govora, katerega je održal v Londonu potom radija Slovencev v Jugoslaviji, minister dr. Miha Krek:

"Ko imam prvič priliko, da uživam gostoljubnost Velike Britanije in londonske radijske postaje pred vsem toplu pozdravljam ves slovenski narod. Lažje bi jokal nego pozdravljal. Vsaka solza bolje označuje naše sedajne razpoloženje in usodo kod pa more to storiti najboljša beseda.

"Slovenci smo danes suženjska raja, ki jo Hitler goni iz lastne zemlje. Nimam sicer neposrednih poročil, prav nobenih, tako tmeljito so Nemci in Italijani popravili slovenske meje, da jih je pred celim svetom sram, in so hermetično zaprli vsa zvezo Slovenije z ostalim svetom. Toda še to, kar posredno izvem, je dovolj grozna slika. Nemci streljajo in zapirajo, Madžari obešajo slovenske ljudi, Nemci izganjajo z slovenske zemlje in prevažajo cele tovorne vlake naših ljudi kod živino na jug v srbske kraje.

"Nemci odvažajo deset tisoč slovenske mladine na prisilno delo v Nemčijo. Nihče ne ve, kaj se tam z njimi godi. Nemci so v par tednih uničili vse kulturno življenje po celi Sloveniji. Zločini, ki jih izvršujejo Nemci nad slovenskim človekom, vpijejo v nebo po maščevanju. Hitler piše največje sramote na čelo vsem Nemcem. Golgota in bočična Slovencev je neizmerna. To je moja slika o stanju v Sloveniji.

"Temu ubogemu, tepenemu in izkrvavljenemu narodu ni mogoče reči v pozdrav nič lepšega, nič toplejšega kod pa Dr. Korošičeve besede: "Dvignite glave, naše odrešenje se približuje".

"In Evangelistovo oporoko v novi izdaji "Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno kako boste vse svoje moči posvetili rešitvi slovenskega naroda in obnovi jugoslovanske države ter delali za njun procvit in blagostanje".

"Prva beseda je veljala našim mučnikom, takoj drugo recimo našim borcem in poklonimo se spoštljivemu spominu pokojnega predsednika ministra Kulovca, ki je prvi dal v tej vojni življenje za našo svobodo. Molimo zanj in ostale junake, ki so padli na bojnem polju od Dravograda do Djevdjelije in med katerimi so častna imena slovenskih častnikov in vojakov. Z zadoščenjem moremo trditi, da je slovenski mož in fant, v najtežji uri, dal vse za svojo domovino in da je izvršil celo in polno dolžnost do države in kralja, da se je tako blesteče izkazala naša narodna in državna zavednost.

"Slovenci v izseljenstvu posebno v Ameriki, so sijajno razumeli, da je po zlomu Domovine padla na Vas teža odgovornosti, da izpregovorite pravo našo besedo. Narodni odbor vse slovenskih organizacij v Združenih Državah Amerike naj ve, da je pokojni minister dr. Kulovec dobil njegov pozdrav in odobril njegovo delo. Zahvaljujemo se vsem, ki borbo za našo svobodo pomagajo in podpirajo, zlasti bratom Srbom in Hrvatom, ki nesrečne slovenske begunce sprejemajo in lepo z njimi ravnaajo ter svojo borno skorjo kruha z njimi dele. Bog jim stotero povrni in plačaj. Posebej gre naša neizmerna zahvala Britanskemu Imperiju, ki s pomočjo Zdru-

ženih Države Amerike vodi boj za rešitev vsega človeštva in evropskih narodov.

"Trebaja je, da vsi Slovenci, brez izjeme, složno in odločno v temu zgodovinskem času vzamemo isto stališče, isti program, isti cilj vsega našega prizadevanja in ta cilj je: Zedinjena Slovenija, razširjena in novo urejena Jugoslavija. Vsi slovenski kraji, vsi slovenski ljudje naj bodo združeni v enotni skupni domovini.

"Z Srbi in Hrvati hočemo skupno veliko in močno Jugoslovansko državo. V teh strahovitih bolečinah, ki jih sovražnik zadaja vsem trem in vsakemu posebej, šele vsi prav čutimo kaka blagodat je bila narodna jugoslovanska država in koliko smo nad njo grešili. Sedaj vsi delamo pokoro. Slovenci smo vsi v suženjstvu, Hrvati so izgubili svojo ljubljeno Dalmacijo, v takozvani hrvatski državi pa jim je tujec gospodar in domači slavnati mož je v resnici le Mussolinijev valpet. Srbi so izgubili dve tretjini svoje zemlje; na italijansko Črno Goro, na Albanijo in Italijo ter na Bolgare. Le majhen ostanek kneževine Srbije iz prejšnjega stoletja ima posebno nemško vojaško upravo, ki strelja za vsakega Nemca 100 Srbov. Dvajset let smo se resno in neresno pripravili za enakopravnost, sedaj smo Srbi, Hrvati in Slovenci izravnani v bolečini, ponižanju in trpljenju. Skupna pokora naj rodi skupno poboljšanje, vstajenje in novo življenje jugoslovanske narodne družine, ki bo našla v novem redu srednje Evrope in Balkana svoje odlično mesto, kakršno ji gre z ozirom na žrtve, ki jo je dala za idealne narodne in državne svobode ter ljudske demokracije.

"Slovensko narodno vodstvo je že v mesecu maju svojega takratnega sedeža na Bližnjem vzhodu poslalo poziv vsem slovenskim organizacijam in posameznikom, da se vsi združimo v delu za osvoboditve. Ne sme se več ponoviti, da bi bili Slovenci razsekani. Upam, da se bo na londonski radio postaji kmalu oglasil znani in priljubljeni politični referent ljubljanske radio postaje Alojz Kuhar in nadaljeval svoja zanimiva politična predavanja, ki jih je prekinil v Ljubljani. Od tu vas bomo obveščali o razvoju dogodkov s posebnim ozirom na Slovence in Jugoslavijo. Prosim naj vsi, ki morejo, naj nam sem pošlje-

jo svoje misli, predloge in zahteve, da bomo kolikor mogoče točno obveščeni o vašem razpoloženju in da bomo delali v soglasju s celim narodom. "Kod predsednik slovenskega narodnega vodstva in zastopnik Slovencev v Kraljevski Vladi globoko čutim vso težo odgovornosti, ki jo nosim. Storim in storil bom kar je v mo-

jih močeh, da se omili vaše mučeništvo in z slavo uspeha in zmage ovenča vaša mučeniška krona. Prosim in vabim vse Slovence in Slovenke vseh strank, skupin in organizacij, da složno in požrtvovalno, vsi brez izjeme in razlike, združimo vse svoje moči v delu in borbi za vstajenje in novo življenje v svobodi."

— Zelene paradižnike popari, da jih laglje lupiš. Odstrani jim seme in jih daj v emajlirano — porcelanasto posodo. Medtem vkuhaj za osem funtov paradižnikov pint vinskega kisa s pol pintom vode, četrta pinta olja, žlico soli, žlico sladkorja, dva cela stroka česna, veliko na tanke lističe zrezano čebulo, deset zdrobljenih poprovih zrn, lavorjev list in vejico timijana. To kuhaj deset minut. Kuhano precedi in vlij na paradižnike. Potem vse skupaj enkrat zavri. Ko je zavrelo, naloži paradižnike s penavko v kozarce, sok pa kuhaj še deset minut, ga nato ohladi in hladnega vlij na paradižnike, da jih pokrije. Kozarce neprodušno zapri in jih kuhaj v vroči sopari približno tričetrt ure. Kozarci naj se ohladijo v vodi, v kateri so se kuhali. — Tako konzervirani paradižniki se servirajo s pečenko ali kuhano govedino.

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Slivovi cmoki

Za cmoke vzemi enkrat tolko krompirja, kot moke; jajca, soli, masti ali smetane.

Kuhan, olupljen krompir pretlači ali ga pa zmečkaj z valjarjem na deski. V jamco daj še ostalo in zgneti v testo. Nato ga razvaljaj, zreži na kvadrate in v te kvadrate zavij slivo, kateri so poprej odstranila koščico, namesto koščice pa vtaknila v sad košček sladkorja. Izoblikuj iz tega cmoke in jih skuhaj v vreli slani vodi tako dolgo, da splavajo na površje, nakar jih poberi ven, povaljaj na razbeljeni masti ali maslu praženih drobtinicah, potresi s sladkorjem in cimatom ter daj na mizo.

Meranska jabolka

Funt jabolka tenko olup, pri muhi izdolbi peševje in praznino napolni z rozinami in sekljanim citronatom. Zloži jabolka drugega k drugemu v primerno velik z maslom ali mastjo namazan model. Vrh vsakega jabolka položi krpico presnega masla in postavi v pečico. Nato pripravi kremo iz treh rumenjakov, štiri unče sladkorja, (lahko malce več), tri in pol unče olupljenih in zmlitih mandeljnov, (almonds), dveh žlic ruma in temu primešaj še sneg treh beljakov. Na pol pečena jabolka oblij s to kremo, nakar jih zopet deni v peč in jih v zmerno topli pečici peči dokler niso pečena. Peče-

Nekje v Rusiji azijski vojaki kopljejo strelne jarkne in delajo druge utrube v zavzeti poziciji.

ZA NAŠE GOSPODINJE

KONZERVIRANJE PARADIŽNIKOV

Paradižniki v soli. — Majhne, zrele, toda še trde paradižnike obrisi in jih vlož v lonce ali večje steklene kozarce. Prekuhaj vodo s soljo — na kvort vode za unčo manj kot pol funta soli — jo ohladi in zlij na paradižnike. — Pri uporabi pazi, da jed malo, ali nič ne soliš, ker so paradižniki že dovolj slani. — Tako konzervirani paradižniki so najbolj primerni za juho, gulaš, rižot, itd.

Celi paradižniki za solata. — Ne prevelike, trde, a vendar zrele paradižnike operi in jih obrisi do suhega, nakar jih zloži tesno v kozarce. Medtem pripravi na osem funtov paradižnikov približno kvort in pol pinta lahkega vinskega jesiha ter polovico toliko vode in jedilno žlico soli. To kuhaj približno pet minut. Ko je tekočina hladna, jo vlij na paradižnike. Stati mora vsaj dva prsta nad paradižniki. Ker pa paradižniki radi prihajajo k vrhu, zatakni ob rob kozarcev dve palčiči navskriž, ki naj potiskata paradižnike navzdol. Zalij vse to s stopljenim lojem (parafinom) in ko se strdi za veži s celofanom. — Po potrebi paradižnike pred uporabo namakaj v vodi.

Vkubani zeleni paradižniki.

na vzemi iz peči in potresi s sladkorjem. Na mizo lahko daš kar v tisti posodi, kjer so se pekla. Zraven daš tudi stepeno smetano.

Čezana iz olupljenih jabolka

Jabolka operi, obrisi in otrebi. Ne olup jih, temveč jih na strgalniku za kruh obdrži, kakor to storiš z limono, kadar potrebuješ kožico kot dišavo za pecivo. Tako "raztrgan" olupke se v čezani popolnoma razkuha ter da čezani dober okus. — Za čezano le malo vode; čim gostejša je, tem boljša je!

TO IN ONO

HITLER ODLIKUJE SVOJE HLAPE

Bukarest, Rumunija. — Rumunske generale Avramescu, Racovita in Dumitrescu, je te dni odlikoval Hitler z nemškimi železnimi križem prvega reda, za hrabrosti proti Rusom. Rumunci so s tem pokazali, da so pridni nemški hlapci.

RUSKO ZLATO PRIHAJA V AMERIKO

Washington, D. C. — V Združene države je začelo prihajati rusko zlato, kot plačilo za ruska naročila. Pred zadnji teden so znašale zlato pošiljke iz Rusije za 3 milijone in pol dolarjev.

AMERIŠKO POSOJILO URUGUAYU

Montevideo, Uruguay. — Uruguayska vlada je večeraj sprejela \$17,000,000.00 posojila od 'Export-Import Banke' v Washingtonu. Posojilo se bo porabilo za vojna naročila iz Združenih držav.

GROB SLIKARJA VELASQUEZA

Španska javnost z zanimanjem zasleduje izkopavanje v kripti cerkve svetega Janeza v Madridu, kjer so leta 1660. v grobnico neke prijateljske družine položili truplo velikega španskega slikarja Velasqueza. Njegove ostanke skušajo sedaj najti. Po dvomesečnem delu so po starih zapiskih izsledili grobnico, v kateri je moral ležati in v njej so našli celo vrsto okostnjakov. Strokovnjaki skušajo sedaj ugotoviti, kateri okostnjak bi bil pravi. Nekaj opore imajo v dejstvu, da je nekoliko dni po Velasquezu umrla tudi njegova žena in so jo pokopali v isti grobnici ob njegovi strani.

PREHRANA ARMADE
Hraniti okrog 1,400,000 mož v armadi nikakor ni šala. Vendar to nalogo v armadi vršijo kar najuspešnejše in po najboljših načinih. Miss Mary I. Barber, iz Battle Creek, Mich., načelnica American Dietetic Association, ki je veččakinja v zadevi kuhinjstva in prehrane, je podala vojnemu departamentu najboljše nasvete za jedilni red v vojskih taboriščih, tako da vojaki dobivajo dobro tečno in primerno hrano.
"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

Iskreno pozdravljamo vse glavne uradnike in vso delegacijo 11. redne konvencije Zapadne Slov. Zveze!

Park View Wet Wash Laundry Co.

FRANK GRILL, predsednik
1727-1731 W. 21st Street, Chicago, Illinois
Phone: CANAL 7172-7173

Prisrčno pozdravljeni glavni uradniki in vsi zastopniki 11. redne konvencije Zapadne Slovenske Zveze!

Reliance Federal Savings and Loan Association

(SLOVENSKO POSOJILNO IN HRANILNO DRUŠTVO)
1904 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone: CANAL 7130

Želim slaviti 11. redni konvenciji Zapadne Slovenske Zveze najboljši uspeh in vse iskreno pozdravljam!

MATHEW ARBANAS

-:- FOTOGRAFIST -:-
1149 W. 18th Street, Chicago, Illinois
Phone: CANAL 3517

Iskreno pozdravljamo in želimo najboljši uspeh vsem glavnim uradnikom in vsej delegaciji Zapadne Slovenske Zveze!

PILSEN LAUNDRY

JOHN ŠTAJER in JOHN STARC, lastnika
1158 W. 18th Street, Chicago, Illinois
Phone: CANAL 3500

Prisrčno pozdravljamo vse zastopstvo in vse glavne uradnike 11. redne konvencije Zapadne Slovenske Zveze!

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS

-:- SLOVENSKA MLEKARNA -:-
2380 Blue Island Ave., Chicago, Illinois
Phone: MONROE 3673

Vse glavne uradnike in vse delegate 11. redne konvencije Zapadne Slovenske Zveze prav iskreno in prisrčno pozdravljamo!

Maryton Cafe & Restaurant

ANTON in MARY GOLENKO, lastnika
SLOVENSKA GOSTILNA. — Pri nas dobite vedno sveže pivo in vse druge vrste pijačo ter vedno gorka in mrzla jedila vse vrste. Se pripravljamo delegaciji za obilen obisk. Dajte nam priložnost, da vam postrežemo.
2246 Blue Island Ave., Chicago, Illinois
Telefon CANAL 9189

PRAV PRISRČNO POZDRAVLJAMO GLAVNE URADNIKE IN VSO DELEGACIJO 11. KONVENCije ZAPADNE SLOVANSKE ZVEZE!

Metropolitan State Bank

Banka, ki vam nudi vse ugodnosti.
2201 West Cermak Road, Chicago, Illinois
Telefon: CANAL 1955

Ruski zdravnik obveščuje rano ujetemu finskemu vojaku nekje na severni ruski fronti.

Paul Keller

"Hubert"

ROMAN IZ GOZDOV

Bila je zmedena in ni vedela kaj reči. Šla pa je z menoj vstrel. Za kmetiško dekle je bila čudovito nežne postave, imela je blede obraz z velikimi, toplimi očmi in mehka, milosrdna usta. Kar po pravici ji je bilo ime Elizabeta.

Če naletiš na prav čistega človeka, ali ti ni tako, kakor da bi srečal koga iz raja? Ali ne prinese tako srečanje v globočino srca miru in utešenja?

In tak sem se ločil od Šipčeve Lizike. Hotel sem enkrat proti žagi dole. Spoznatil sem želel fanta, ki je tako divje od drdral z vozom, tiho in bogoslužno deklino in starega, o kateri je trdil Boltežar, da je priskuten demokrat, ki si ne dela prav nobenih očitkov iz tega, da se pravda z grajščino že dvajset let za pravico do vode.

Tudi h kočni na barju bom moral kdaj, da vidim Grčarjevo ženo in kraj, kjer raste strupena goba Bianka.

Safni važni opravki za puščavnika, kakršni sem jaz!

PETO POGLAVJE.

Samaritanska ljubezen. — Naše sankanje. — Boltežar zopet v dvomih. — Mlada, vroča kri. — O gnilem jabolku in izgubljeni ovci.

Včeraj sem doživel nekaj, kar me je vznemirilo. Na cesti dole sem zagledal novo učiteljico Eriko Grubelnik s tisto razvpito deklino. Razgovarjali sta se, se smejali in zaupljivo šli ena poleg druge.

Nehote sem stopil za njima. Pri žagi je ta zelo čudna dvojica srečala Šipčovo Liziko. Ta je mimogrede stisnila učiteljici roko, od druge pa se je plašno obrnila.

Lizika mi je prišla nasproti. Pozdravila sva se, kakor je v naši dolini med gozdovi navada, ne samo z besedo ali s tem, da bi se ji odkril in pokimal, temveč sva kot vaščana, ki se poznata, postala za nekaj hipov drug poleg drugega in sva sti stisnila roke. Pri tem se je deklica plašljivo ozrla po poti, po kateri je prišla, in je rekla:

"Učiteljica hodi — hodi — s to?"

"Da, tudi jaz se čudim!"

"Najbrž ne ve, kakšna je ta?"

"Najbrž ne!"

"Vi bi ji lahko povedali."

"Da, govoril bom z gospodično." — Govoril sem z gospodično Grubelnikovo že prav na tisti poti, potem ko se je poslovila od črne Bianke.

"Gospodična Grubelnik, nikari ne mislite, da se hočem vmešavati v vaše zadeve, ali pa da sem celo farizej; toda vi ste še čisto tuji v tem kraju, zato naj mi bo dovoljeno, da vas opozorim, da je deklica, s katerim ste ravnokar šli, na slabem glasu."

"Vem," je odvrnila in njene lepe, rjave oči so se malo nasmehnilo; "toda ravno zaradi tega hodim z njo."

"Za — to —?"

"Da! Nekoč sem v Svetem pismu razmišljala o stavku: 'Ta se zavzema za grešnike in je z njimi.'"

"Oh — in pri tem ste si mislili: če se človeka, ki ima bolno dušo, izogiblješ, suješ od sebe, potem ne bo boljši, potem celo postati ne more boljši; potem bo vedno slabši."

"Natanko tako sem si mislila! Eden mojih učiteljev nam je mladim deklicam rekel nekoč: 'Učitelj ali učiteljica, ki v naglici opravi svoje šolske ure, ne zasluži ta svoje plače, čeprav je še tako majhna. Učitelj in učiteljica morata biti prijatelja vse občine, morata večkrat deliti nauke v vsaki hiši, ne da bi ljudje zapazili to, morata prijetno in nevsiljivo neprestano nadaljevati s poučevanjem, stare vzgajati ravno tako kakor mlade, vedno tako, da nista ljudem v nadlego; kajti najboljša vzgoja je tista, ki je gojenec ne opazi. Učiteljica se mora predvsem zavzeti za mlada dekleta, ki vse lahko potrebujejo modre prijateljice, in jaz ne dvomim, da bo trdoglavi kmet rad sprejel v svoje srce kaj duhovnega, če mu modra učiteljica ponudi to o pravem času. Vse to so vprašanja srčne dobrote, modrosti in obzirnosti. Navodila za to ni nobenega, toda učiteljica, ki bo tako delala, kakor sem vam vzel v misel, je za občino blagoslov! Glejte — tako je rekel moj učitelj. Tedaj sem si zapisala te besede in jih znam na pamet. In ravno sedaj delam svoje prve nerodne poskuse."

"Vi gledate svoj poklic čudovito resno, gospodična Grubelnik."

"Ali naj ga ne? Saj je pač treba — ne le zaradi otrok in vaščanov — tudi zaradi mene same. Umreti bi morala v tej samotni, če bi si ne delala mnogo opravkov!"

Prikimal sem ji in pomislil na svoje brezdnelo življenje.

Nenadoma pa se je resnobna Erika Grubelnik zasmejala prav od srca.

"Ali veste, kaj bi strašansko rada? Sankala se! Saj bi prekrasno šlo od kočje gori na barju pa do žage in nato še malo po glavni cesti. Toda vidite, bojim se. Čudno, da se še nihče ni sankal po tej krasni dolini. In če bi bila jaz sedaj prva, bi rekli ljudje: 'No, no, kakšne neumnosti pa uganja učiteljica?'"

"Da! In to bi bilo respektu, ki ga vaše blagorodje dvajsetletna učiteljica zahteva, v kvar!"

"Vi se mi pač posmehujete?"

"Prav nič! Kvečjemu se smejem le zato, ker se ne marate sankati. Toda celo s svojimi pomisleki bi lahko imeli prav. In zato bom jaz s svoje strani vzgojno posegel vmes. Jaz bom prvi, ki se bo sankal. Od kočje na barju do žage in še košček po glavni cesti navzdol. Kot drugega bom zapeljal gospoda Boltežarja, da se bo šel sankat, kot tretjega pa gospoda nadučitelja. Nato se bom lotil Milčke in Malčke; tudi svojemu služabniku Timu bom dovolil, da se bo sankal in če se popelje na sankah po bregu dole moje domače strašilo, Padovka, potem se bo začel sankati ves svet."

"To bi bilo krasno, gospod Hubert!"

Poslovala sva se pred šolo. Šel sem po svoji poti v breg. Mislim sem na tej poti domov:

"Kako pa ti je pri srcu? Tako vesel si! Skoraj tako ti je, kakor da bi prišel iz kakšne vinarne, kjer si bil izpil prav za res dobro kapljico."

Kos je pel — naš petelin je zakikirikal — Bims in Bams pa sta pri dvorišnih vratih začela blazno lajati, ko sta videla, da pridem. —

(Dalje prih.)

PROGLAS

(Nadaljevanje s 1. strani)

žavna zastopstva, konzulate in agencije, za zaščito.

2. Slovenci v zasedenem ozemlju naj mirno čakajo na navodila.

3. Na pozive jugoslovanskih oblasti naj vsi Slovenci takoj store, kar je v njihovi moči, da bo vsako delo strnjeno in uspešno. Le če bo vsak izmed nas storil vso svojo dolžnost, smemo upati, da bomo izvojevali svobodo našega naroda.

Verujemo v Boga in njegovo večno pravičnost.

Zaupamo v varstvo in pomoč Marije, Kraljice Slovencev.

Za osvoboditev Jugoslavije, za novo, večjo in srečnejšo Jugoslavijo. Živel naš vladar kralj Peter II.

V izgnanstvu na Belo nedeljo 1941.

Dr. Miha KREK, Franc SNOJ, Franc GABROVŠEK, Dr. Alojz KUCHAR.

BOJ DO SMRTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

(Italija in drugod. Rumunske čistilnice in sesalnice so pa zelo hudo razbili in uničili zadnje tedne ruski letalci. Zaloge olja v Nemčiji mora iti h koncu, je njegovo mnenje. Ko začne zmanjkavati olja in vojnega materiala, bo začela pojenjavati tudi nemška udarna moč, je njegovo mnenje.

V Londonu se čuje zadnje tri dni večja in večja kritika, zakaj angleška vojska ne skuša udreti kje na kontinent in odpreti novo fronto z Nemci. Istega mnenja so tudi poljski, češki in norveški strategiji, da je treba Nemcem usiliti nekeje novo fronto, ki bo Nemce zaposlila, da se ne bodo tako svobodno gibali in prestavljali svojih čet na samo eni fronti. Norveški voditelji v Angliji so baje prejeli tajna poročila, da na Norveškem ljudstvo komaj čaka, da pride kaka pomoč od zunaj, nakar bi sledil splošen upor proti Nemcem.

Anglija mora imeti vsakako nekaj milijonov vojakov. Ako bodo ti vojaki samo doma stali za domačim obrežjem, druge dežele pa pustili, da se same branijo, bodo nekega dneva sami zelo razočarani.

ZENSKA PRIPOROČA SUKANJE ŠIVANJE

Mrs. Warren iz Berkeley, California je te dni objavila zanimiv članek v ženskih magazinih, kjer priporoča, da naj gospodinje zopet začno s šivanjem doma. Velika draginja povzroča, da je treba šteti več za razna oblačila, vključno otročja. Nekatero blago je zdaj mnogo višje, kakor je bilo. Varčne gospodinje temu odpomorejo s tem, da si šivajo razne obleke doma, kar pride mnogo ceneje.

NAJSTAREJŠI DUHOVNIK V MILWAUŠKI ŠKOFIJI UMRL

V Lake Geneva, Wis. je zadnje dni preminul župnik cerkve sv. Franciška Saleskega, Rev. Joseph G. Smith, star 87 let, ki je dolga leta župnikoval tej fari. Pokojni duhovnik je bil posvečen pred 59 leti in je bil dosedaj najstarejši duhovnik v milwaški nadškofiji.

NEKAJ MALEGA O MAČKAH

Nekdo je na podlagi svojihkušenj z mačkami tole zapisal: Beli mački, ki imajo modre oči, so vedno gluhi. Mačke, katere imajo rumene, bele ali črne lise na dlaki, so vedno le ženskega spola. Nihče pa ne ve, zakaj.

SVET V PAR BESEDAH

(Nadaljevanje s 1. straneh)

pobeg kakega jetnika iz te je uničnice v zadnjih 20 mesecih.

— Denver, Colo. — General G. Marshall izjavlja, da kritika, ki jo izraža javnost o vladi in o podaljšanju vojaške službe slabo upliva na vojake in njihovo moralo. Ljudstvo doma mora dati vsakom pogum, ne pa kritizirati vlado.

— Tokio, Japonska. — Poroča se, da japonska vlada ne bo storila za enkrat nobenega koraka, drugače, če se na hitro pokaže kaka ugodnost, kot poraz Rusije, ali kaj podobnega. Japonska je zvitja mačka.

— San Paulo, Brazilija. — O pogrešanem letalu, o katerem se je večer poročalo iz Južne Amerike, je prišla vest, da se je ponesrečil. Vsled nizkih oblakov je zgubil pri iskanju postaje vid in je zadel v gorski greben in se razbil. Izmed 13 potnikov se je osem ubilo in 5 je več ali manj poškodovanih.

— Moskva, Rusija. — Uradno glasilo ruske vojske "Rdeča Zvezda" poroča, da so Rusi začeli graditi nove hitre lovška letala, ki bodo te dni že poslana na fronto. Nova letala imajo veliko hitrost in so bolj oborožena, kot dosedanja letala.

KRASNO SPOMINSKO KNJIGO

je izdala slovenska župnija sv. Jožefa v Jolietu, za svoj zlati jubilej, ki ga obhaja letos. Vsebuje 144 strani zanimive zgodovine župnije s številnimi slikami duhovnikov in šolskih sester, ki so delovali na tej župniji, kakor tudi slike drugih nekaterih odličnjakov in družtev. Okrog nadaljnih 40 strani pa vsebuje knjiga oglase. Knjiga vsebuje slovenski in angleški del, tako da bo služila obema generacijama. Knjigo prodajajo po 50c. in se naroča v St. Joseph's Rectory, 416 No. Chicago Street, Joliet, Ill. Knjigo vsem prav toplo priporočamo v naročitev.

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec!"

PRODAM

3 stanovanjsko hišo po štiri sobe. Hiša je zidana in se nahaja blizu 27. ceste in Sawyer avenue. Cena je samo \$5,800.00. Vprašajte pri: ANTON JORDAN, 2622 So. Harding, Ave., Chicago, Ill. Phone: LAWndale 7182.

J. M. Trunk:

Politika je bila že od pametiveka hudo umazana. "Ein garstig Lied", je rekel Goethe. Politika od strani katoliških krogov je v očeh nasprotnikov vsega katoliškega javnega udejstvovanja vedno slaba roba, kakor trdijo dnevno, in če bi bila tudi vrlo dobra politika, S tem nikakor ne trdim, da bi morala biti politika vedno le najboljša, ker je politika katoliških krogov. Politika ni dogmatična, je toraj zmoti podvržena.

Kolikor prihaja politika katoliških krogov zdaj v Ameriki v poštev, je taka, taka ne glede na le gole klevete nasprotnikov. Pri sedanjih vseobčni zmedji po svetu nihče ne bo mogel pričakovati, da bi katoliški krogi vedno pravo zadelo, ki gre le bolj za taktične smernice te politike. Mnogi hudo zabavljajo in zafrkavljajo. Da s politiko v merodajnih katoliških krogih v Ameriki ni ravno najbolje, je razvidno tudi iz tega, da se še med seboj malo poravsajo in pokavsajo: eden tako, drugi tako.

Kogar ne vznemirja v sva k pojav in si ohrani hladno glavo, ga taki pojavi ne bodo spravili iz političnega ravnotežja. Kdo so pri nas katoliški krogi, ki se udeležujejo v politiki, če prihaja ta res nekoliko v poštev? Irski krogi so zastopani morda do 70 odstotkov, Nemci morda do 20 in vsi drugi tvorijo ostanek ali še manj. Slovanski katoliški krogi v "višji" amerikanski politiki ne pomenijo dosti. Čisto naravno je toraj, da je naša katoliška politika ali irska ali nemška. Irci in Nemci so hudi na Angleže. Ali bi bili Irci za Hitlera, o tem bi se ne moglo trditi, Nemci so za Hitlera brezpogojno, o tem ni dvoma.

To je vodilna smer teh katoliških krogov. Anglež ne sme zmagati, kvečjemu naj bi ostal le pri življenju. Ako zdaj Anglija glede tja v Rusijo, kjer Hitler silno počasi blica, je naravno, da irskemu in nemškemu katoliškemu krogom to angleško gledanje ni po volji, in na vse načine se ti krogi prizadevajo, da pokažejo to gledanje na ruske kosmatince kot zelo grodo robo, in skušajo tudi Amerikancem potegniti kapo čez glave, da bi ne gledali preveč z Angleži vred na ruskega medveda, ki se je le postavil.

Irci so se borili vedno le za lastno svobodo, o svobodi drugih ne najdeš med Irci preveč razumevanja. Ko je prišlo v Evropi do prvih ribarj, in se je ostrina nazijskega pohlepa obrnilo zoper Čehe, potem zoper Poljake, se je obrnil list, pri katerem so le Irci, na mojo malenkost, da naj malo pojasnim razmere, kakršne so

Posebno sodišče v Zagrebu

V Zagrebu na Hrvaškem, je bilo vpostavljeno posebno sodišče, za take, ki razširjajo razne vznemirljive govornice.

NAZNAILO IN PRIPOROČILO

Vsem našim dragim naročnikom v Ontario, Kanada, v Grimsby, in vsej tamošnji okolici ter vseh naselbinah vzhodne Kanade naznanjamo, da je sprejel zastopništvo za naše liste slovenski misijonar in župnik v Kanadi

Rev. P. Bernard Ambrožič, v Grimsby, Ontario.

Pri njem lahko vsak poravnano naročnino za naše liste, kakor tudi se na novo naroči, itd. Vsem Slovincem ga toplo priporočamo, da mu pri tem pomagajo raširjevati dober katoliški tisk.

Uprava "Am. Slovenca"

NA PRODAJ IMAM

— Zidana hiša 2 flata po 4 sobe vsak. Basement. Blizu Douglas Parka. Cena je samo \$3,500.00. Naplačila treba samo \$500.00, drugo na obroke.

— Zidana hiša 2 flatov po 5 sob, "furnace heat". Cena samo \$4,500.00.

— Zidana hiša 3 flate po 4 sobe, blizu 26. ceste in Kedzie Avenue. Cena samo \$4,500.00. Naplačila treba samo \$1,200.00.

— Zidana hiša 2 flata eden 5, drugi 6 sob. Gretje na vročo vodo. Cena samo \$5,800.00. Naplačila treba samo \$1,000.

— Na prodaj imam tudi veliko farm v Indiana in Michigan državi. Od 20 akrov naprej. Zemlja prvovrstna.

Za podrobnosti vprašajte pri:

ANTONU JORDAN, 2622 So. Harding Avenue, Chicago, Ill. Telefon LAWndale 7182.

Listen to

PALANDEGH'S YUGOSLAV-AMERICAN RADIO BROADCAST Every Saturday, 1:30 to 2:30 P.M.

STATION WHIP

1480 kilocycles (First Station on Your Dial) Featuring a program of Yugoslav Folk Music

SVOJI K SVOJIM!

Slovenci, slovenska družina in slovenski podjetniki, naročite svoje tiskovine vedno le v slovenski tiskarni. — Naša tiskarna izdeluje vse tiskovine za posameznike, druživa in druge, LIČNO in POCEN!

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENE

1849 West Cermak Road, Tel. Canal 5544 Chicago, Illinois

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.